

ських колег напрацьований досвід співпраці з комерційними структурами щодо пільгового кредитування подібної техніки, що необхідна при здійсненні професійної діяльності, під державні гарантії. Не мені вчити наших успішних банкірів, що масовість, широкомасштабність подібних операцій перекрыють суттєве зниження відсоткової ставки на подібні кредити. Звичайно, при наполегли-

вому лобюванні урядом інтересів освіти нації. Якщо стандарти державні, то й політика по їх запровадженню має бути державна, і піклування про майбутнє України – про дітей всенародне, бо прийшов час усім миром відродити гасло, що єдине здатне об'єднати всі партії і політичні течії і посправжньому консолідувати наше суспільство: „Усе найкраще – дітям!”

СТАНДАРТИ НЕ МОЖУТЬ БУТИ БЕЗВАРТІСНИМИ

Читаючи стандарт, я намагалася дізнатися, у чому полягає його новизна? Чим він відрізняється від попереднього? Чи відповідає він основним тенденціям розвитку людства, його економіки, технології, культури? А головне, чи зможуть наші діти знайти відповіді на питання, які їх хвилюють? Чи стане школа для них ближчою, цікавішою, ефективнішою? Чи буде вона дружньою для дітей?

Однозначної відповіді я не знайшла. Безумовно, компетентніший підхід до оцінки результатів школи, її випускника – це крок вперед в освітній системі України. Але це не революційні зміни в шкільній освіті України. Лише еволюційні зміни.

Стандарт – це частина культури, що включена в зміст освіти і покликана формувати здатності і зусилля людини майбутнього „бути”.

Якщо дивитися на стандарт з огляду на ознаки, які вважаються в світовій практиці головними: предметність, сфокусованість, кумулятивність, обов'язковість, диференційованість..., то відповідність його очевидна.

Разом з тим, цілісність та інтегративну сутність результатів освіти на будь-якому рівні відображають не лише поняття „компетенція” і „компетентність”, а й інші дуже важливі поняття як грамотність, мова, культура, технологія, освіченість. За даними психологів Гарвардського університету життєва успішність людини лише на 15% визначається ступенем компетентності та професіоналізму, в той час як від особистісних якостей – 85%. Отже, спроба вважати результатами освіти

Олена ЧИНОК

Директор Гуманітарної гімназії „Гармонія” м. Києва, кандидат філологічних наук, заслужений працівник освіти України

рівень та форму компетентностей є не єдиним можливим шляхом її розвитку. Треба про це пам'ятати.

Освіта має передусім навчати загальної культури і певних предметних культур. Якщо вважати, що культура – це перелік усього, що необхідно знати для розвитку здібностей молоді, щоб вона була кращою та успішнішою за попередні покоління, то тоді виникає питання, *чому в цьому переліку змісту стандарту немає таких понять як новий гуманізм, сталий розвиток, бізнес, щастя, економічна свобода, полікультурність, синергія тощо.* Адже більшість філософів світу, міжнародних організацій вважають, що лише новий гуманізм, спрямований на культурний розвиток людини, людських якостей представників різних культур, спрямований підготувати людину до життя в сучасних умовах. Сьогодні увага концентрується на тому, що є ми самі і ким ми можемо стати.

Якщо Україна сьогодні рухається до відкритого суспільства, у якого панівним принципом є принцип плюралізму в усій множині своїх проявів, то й зміст освіти, мабуть, має виражатися не лише переліком того, що потрібно засвоїти. При цьому цей перелік не завжди наблизений до повсякденного світу і змісту навчальних дисциплін у рамках парадигми інтегративної освіти.

Розмежування дисциплін на гуманітарні та природничо-математичні сьогодні теж не відповідає розвитку науки і техніки.

Ведучі викладачі гімназії зауважують, що система освіти заради досягнення ефективності навчання копіює дедалі збільшувану диференціацію науки. Як результат, *на виході ми отримуємо вузьку спеціалізацію та професіоналізацію, фрагментарність знань, до того ж – відчужених від людини.* Стаючи на такий шлях розвитку освіти ми свідомо відмовляємося від виховання людей з енциклопедичним розвитком, унеможливуємо появу геніїв. *Гасло про виховання всебічно і*

гармонійно розвиненої особистості залишається не більше ніж красивим слоганом.

Разом із тим, в процесі засвоєння готового диференційованого знання учні зникають і до репродуктивного характеру мислення. А переважно лінійний характер освітніх програм усуває навіть найменші натяки на проблемність, формуючи в учнів хибне уявлення про начебто повне і остаточне дослідження всього і всея у відомому нам Всесвіті.

Саме з огляду на визначені проблеми серед сучасної множинності освітніх траєкторій досить ефективною видається синергетична модель освіти.

Щоправда, заради об'єктивності слід зазначити, що в педагогічній пресі вже давно мусується думка про створення змістових концентрів, про спіралеподібний характер насичуваності програм. Є навіть досвід впровадження роботи за такими принципами, наприклад „Львівська ініціатива”. Але повноцінна реалізація зазначеного принципу вимагає комплексних реформ, насамперед у змісті та хронологічних межах освіти.

Не завжди зрозуміло, які одиниці змісту формують особистість, релевантну сучасному світові? Які цінності та якості має набути дитина в школі?

Стандарти не можуть бути безвартісними.

Є деякі перестороги стосовно здійсненності: сьогоднішній підручник, матеріальна база шкіл, сьогоднішня шкільна економіка у тому стані, в якому вона є, будуть гальмувати його реалізацію. В той час, як технології в світі змінюються дуже швидко. Якщо ми не хочемо зупинятися там, де ми є сьогодні, ми маємо рухатися! І стандарт має стати новою основою нормативного фінансування школи. Тоді й автономія школи стане реальністю.